

Sygn. akt III PK 40/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A.P.

przeciwko Domowi Dziecka Nr (...) w Z.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadwymiarowych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 listopada 2019 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Z.

z dnia 29 września 2017 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. nie obciąża powódki kosztami zastępstwa procesowego
pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 października 2015 r., IV P (...) Sąd Rejonowy w Z. zasądził od Domu Dziecka Nr (...) w Z. (pozwany) na rzecz A.P. (powódka) kwotę 35.589,72 zł z ustawowymi odsetkami tytułem wynagrodzenia za pracę w

godzinach nadliczbowych, za okres od lutego 2012 r. do grudnia 2013 r. Wyrokiem z 4 marca 2016 r., IV Pa (...) Sąd Okręgowy w Z. oddalił apelację pozwanego i rozstrzygnął o kosztach procesu. Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości skargą kasacyjną, uwzględnioną przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z 5 kwietnia 2017 r., III PK 98/16, (OSNP 2018 nr 5, poz. 59) uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z 29 września 2017 r., IV Pa (...) zmienił wyrok Sądu Rejonowego i oddalił powództwo.

Sąd Okręgowy stwierdził, że mimo prawidłowego ustalenia stanu faktycznego w sprawie Sąd Rejonowy błędnie zastosował przepisy prawa materialnego, co skutkowało uznaniem, że powódka wykonywała pracę w godzinach nadliczbowych. W wyniku nowelizacji przepisów dotyczących czasu pracy wychowawców w domach dziecka doszło do automatycznej zmiany treści stosunku pracy powódki. Nie było zatem podstaw do dokonywania wypowiedzenia zmieniającego, gdyż wymiar czasu pracy powódki został dostosowany przez prawodawcę do powszechnie obowiązującej regulacji ustawowej.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem Najwyższym. Powódka zarzuciła naruszenie: 1) § 41 Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr (...) w Z. stanowiącego Załącznik do Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Domu Dziecka Nr 2 w Z. z dnia 25 sierpnia 2009 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr (...) w Z. (Regulamin) w związku z art. 9 § 2 k.p. i art. 91c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm.; dalej jako Karta Nauczyciela lub KN) i art. 237 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887 ze zm., dalej jako ustawa o wspieraniu rodziny), przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że w stanie faktycznym sprawy obowiązujący u pozwanego w okresie

spornym § 41 Regulaminu określający wymiar tygodniowego pensum powódki na 26 godzin nie był uregulowaniem korzystniejszym stosowanym przez pozwanego w stosunku do zatrudnionych u niego wychowawców w porównaniu z przepisami powszechnie obowiązującymi; 2) art. 35 ust. 2 i ust. 3 Karty Nauczyciela w związku z § 41 Regulaminu w związku z art. 9 § 2 k.p. i art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela i art. 204, art. 237 ust. 1 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, przez niezastosowanie, gdy powódce w okresie objętym pozwem przysługiwało prawo do tygodniowego 26 godzinnego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (pensum); ewentualnie art. 35 ust. 2 i ust. 3 Karty Nauczyciela w związku z art. 18 § 1 k.p. i art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela i art. 204, art. 237 ust. 1 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, przez niezastosowanie, gdy powódce w okresie objętym pozwem przysługiwało prawo do tygodniowego 26 godzinnego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (pensum).

W odpowiedzi na skargę kasacyjna pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 11 września 2019 r., III PZP 4/19 (LEX nr 2717375) wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego zatrudnieni przed dniem 1 stycznia 2004 r. nie zachowali po 1 stycznia 2012 r. na mocy art. 237 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny prawa do wynagrodzenia za godziny, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3 Karty Nauczyciela. Oznacza to, że powódka nie zachowała na mocy art. 237 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny prawa do wynagrodzenia za godziny, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3 Karty Nauczyciela.

Prawa do tego wynagrodzenia powódka upatruje jednak w regulacji regulaminowej, która może być dla pracownika korzystniejsza od regulacji ustawowej (art. 9 § 2 k.p.). Jest tak jednak tylko wówczas, gdy regulamin, na który powódka się powołuje, ma status opartego na ustawie źródła prawa pracy

kształtującego treść stosunku pracy powódki. Zgodnie bowiem z art. 9 § 1 k.p. przepisami prawa pracy są przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych, postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, postanowienia regulaminów oraz statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy. Jednakże regulamin pracy (zwany w niniejszej sprawie regulaminem organizacyjnym) jest źródłem prawa pracy opartym na ustawie tylko w takim zakresie, jaki wynika z art. 104¹ k.p. Z przepisu tego wynika zaś, że przedmiotem normowania w regulaminie pracy są kwestie dotyczące ustalenia organizacji i porządku w procesie pracy oraz związanych z tym praw i obowiązków pracodawcy i pracowników wynikających z przyjętego w danym zakładzie systemu i rozkładu czasu pracy oraz przyjętych okresów rozliczeniowych czasu pracy.

Zawarte w § 41 regulaminu organizacyjnego pozwanego pracodawcy postanowienie o treści "czas pracy wychowawców i pedagoga, do których stosuje się przepisy-Karta Nauczyciela, zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć wynosi 40 godzin tygodniowo, w tym zajęć opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych bezpośrednio z dziećmi w wymiarze 26 godzin tygodniowo, 14 godzin przeznaczonych do dyspozycji Dyrektora/czynności administracyjne i inne czynności zlecone przez Dyrektora, to samo dotyczy wychowawców zatrudnionych z kodeksu pracy" pozornie należy do tej kategorii. Należy jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 511 ze zm.), organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu (w tym takich jak dom dziecka) określają regulaminy uchwalane przez zarząd powiatu. Zarząd powiatu nie jest zaś pracodawcą dla pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych powiatu. Dlatego postanowienia § 41 regulaminu organizacyjnego – uchwalonego przez zarząd powiatu - nie można traktować jako określającego w sposób autonomiczny od regulacji zawartej niegdyś w Karcie Nauczyciela pensum dla zatrudnionych w tej jednostce wychowawców, ponieważ postanowienie to nie zostało wprowadzone przez pracodawcę. Nawet stosowanie przez dyrektora domu dziecka wobec powódki wymiaru czasu pracy odpowiadającego pensum przewidzianego przed 1 stycznia 2012 r. dla wychowawców w Karcie Nauczyciela,

nie mogło stworzyć po stronie powódki prawa do godzin nadwymiarowych, o których mowa w art. 35 ust. 2 Karty Nauczyciela ani prawa do wynagradzania za pracę w godzinach nadwymiarowych, o którym mowa w art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela. Prawo takie nie wynikało z regulaminu i praktyki jego stosowania, gdyż w tym zakresie regulamin nie był oparty na ustawie (Kodeksie pracy lub Karcie Nauczyciela), a od 1 stycznia 2012 r. system prawny nie przewiduje dla pracowników takich jak powódka roszczenia o wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe, ponieważ uchylony został art. 42 ust. 3 lp. 8 lit. a Karty Nauczyciela, z którego prawo takie wynikało.

Ponadto, począwszy od 1 stycznia 2012 r. prawo powódki do pensum wynoszącego 26 godzin tygodniowo zajęć z dziećmi nie mogło obowiązywać także ze względu na unormowanie wynikające z art. 9 § 4 k.p. jako naruszające zasadę równego traktowania w zatrudnieniu. Dalsze utrzymanie w stosunku do pracowników pedagogicznych zatrudnionych przed dniem 1 stycznia 2004 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego wszystkich uprawnień przysługujących im dotychczas na podstawie Karty Nauczyciela powodowałoby bowiem kontynuację niedozwolonego ich uprzywilejowania wobec tych pracowników, którzy nie mieli uprawnień z Karty Nauczyciela, gdyż zostali zatrudnieni od 1 stycznia 2004 r. na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych.

W tych okolicznościach oddalono skargę kasacyjną jako niezasadną (art. 398¹⁴ k.p.c.).

as